

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 30 de setembre de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat per la manca d'actuació municipal per controlar el mal ús que feien els gossos del parc de Sant Martí:

- Hi havia presència constant de gossos sense lligar fora de les àrees establertes per al seu esbarjo. El problema era sobretot a la part de dalt del parc.
- S'havia queixat moltes vegades però l'Ajuntament no feia res.
- Considerava que el parc era per a les persones, però que a la pràctica estava monopolitzat pels gossos.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 10 d'octubre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 14 de novembre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1

Aquesta resolució s'emmarca dins el compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb els **objectius de desenvolupament sostenible (ODS)**, d'acord amb la mesura de govern sobre l'Estratègia d'impuls de l'Agenda 2030. Concretament, es relaciona amb l'objectiu 11.7 "**Per al 2030, un espai públic més verd, més segur i més jugable**".

1. La convivència amb els gossos

El Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, de 23 d'octubre de 1998, va aprovar la Declaració municipal per la convivència i els drets dels animals per tal de fomentar una comprensió millor i una bona convivència entre els humans i les espècies d'animals lliures, semidependents i en captivitat que viuen al terme municipal. A més, s'indicava que l'esperit d'aquesta declaració municipal s'havia de veure reflectit en les ordenances que afectessin els animals.

L'esperit de la Declaració de Barcelona es pot il·lustrar amb un extracte de dos dels seus articles:

Primer: Tots els animals, sigui quina sigui la seva espècie, tenen el dret a ser respectats. No han de ser víctimes de maltractaments, d'esforços desmesurats, d'espectacles violents ni actes cruels que els comportin patiments físics o psíquics.

Quart: **Els drets dels animals es complementen necessàriament amb els deures dels seus propietaris**, tant en relació amb els animals com amb el conjunt dels ciutadans i ciutadanes. És per això que **és responsabilitat dels posseïdors d'un animal mantenir-lo d'acord amb les normes de la bona convivència, evitant comportaments incívics** que puguin molestar la resta de la ciutadania. Per tal de facilitar la millora de la mútua convivència i del civisme cal adaptar i millorar les condicions de la ciutat.

Amb caràcter general, els gossos ostenten la condició d'animal de companyia d'acord amb la definició de l'article 2.2 de l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals (OPTVA), aprovada l'1 de setembre de 2014.

Al seu torn, cal destacar que els animals de companyia no tenen permès l'accés de manera general a qualsevol espai de la ciutat. En concret, l'article 24.1 de l'OPTVA els prohibeix l'estada "als parcs infantils o jardins d'ús per part dels infants i el seu entorn, llevat dels gossos d'assistència". L'article 59.2.b) d'aquesta ordenança cataloga aquesta conducta com a infracció molt greu.

Respecte d'altres espais d'ús públic en general, l'article 24.2 de l'OPTVA permet l'estada dels animals de companyia, però **amb determinats requisits, entre els quals es troba l'obligació d'anar lligats**, així com d'estar proveïts de la identificació amb microxip, i portar una placa identificativa o qualsevol altre mitjà adaptat al collar de l'animal en què consti el nom de l'animal i les dades de la persona propietària o posseïdora.

L'obligació d'anar lligats està prevista en els termes següents:

24.2.b) Anar lligats per mitjà d'un collar o arnès i una corretja o cadena que no ocasionin lesions a l'animal, llevat de les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, així com en aquelles vies i zones, en horaris determinats, que siguin establertes per decret d'alcaldia. A les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, poden anar sense lligar. A les zones establertes per Decret d'Alcaldia en horaris determinats, els animals poden anar sense lligar sempre que restin al costat de la persona propietària o conductora i sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les seves ordres verbals.

Aquesta **obligació de portar els gossos lligats** també està prevista a l'article 73-6.1 de l'Ordenança de medi ambient de Barcelona, excepte en aquelles zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.

Article 73-6. Règim d'animals en espais verds. Els responsables dels animals de companyia poden circular amb ells als espais verds degudament aferrats o sota control i amb les precaucions necessàries, tal com s'especifica a l'article 24.2 de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals, de 22 de desembre de 2003. Tanmateix, als parcs urbans de la ciutat els animals de companyia han d'anar sempre lligats per mitjà d'un collar i una corretja o cadena, excepte en aquelles zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.

Cal aclarir que, malgrat la literalitat de l'OPTVA quant a l'obligació de portar els gossos lligats, la mateixa norma va establir una moratòria mitjançant la disposició transitòria quarta i la disposició final cinquena (sobre espais reservats i zones d'ús compartit), segons les quals només se sancionaria en aquells espais en què específicament se n'assenyalés la prohibició.

1. Mentre no entri en vigor el Decret d'alcaldia que esmenta la disposició final cinquena, no resulta aplicable l'obligació regulada a l'article 24.2 b), tant als espais que s'hi esmenten com als espais verds, sempre que els animals de companyia restin al costat del seu amo o conductor, sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les seves ordres verbals i, en conseqüència, aquests supòsits excepcionals no seran sancionables.

2. Durant aquest mateix període, als parcs urbans és aplicable l'article 24.2 b) d'aquesta ordenança i es consideren espais reservats per als animals de companyia les àrees senyalitzades actualment.

Aquesta moratòria es justificava perquè l'Ajuntament considerava que a la ciutat **faltaven espais** per dur-los sense subjectar. Posteriorment, per facilitar la millora de la

convivència mútua i del civisme, en data 15 de desembre de 2023, l'Ajuntament va aprovar una modificació de l'OPTVA i es van activar un **centenar d'espais¹ nous on es pot portar el gos deslligat**, que es van sumar a les 116 àrees que ja existien, les àrees de gossos (AG) i àrees d'esbarjo de gossos (AEG).

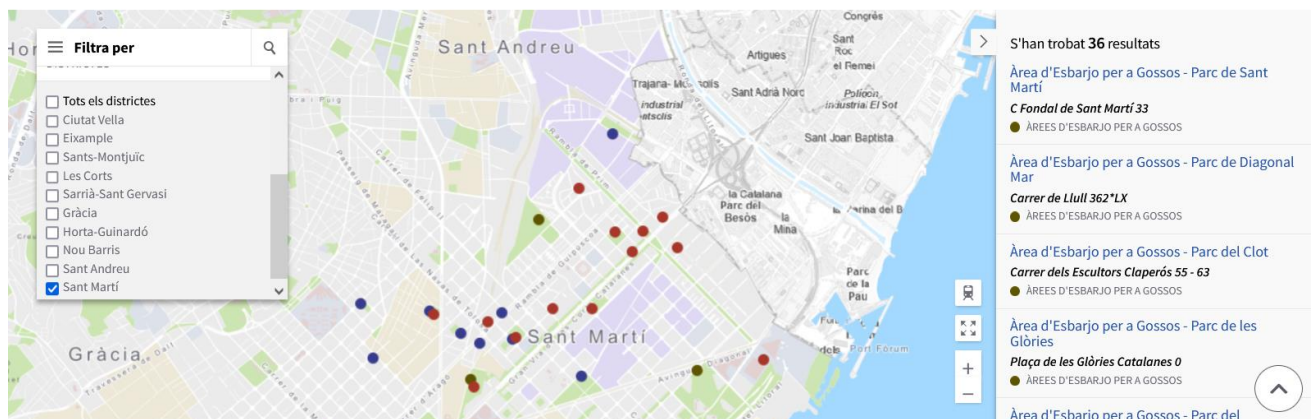
Els nous espais són les anomenades **zones d'usos compartits (ZUC)**, que a diferència de les àrees per a gossos, són espais oberts com carrers, places, rambles, parcs o altres espais de la via pública on, en franges horàries de matí i tarda, es permet portar-hi els gossos deslligats. Fora de l'horari estipulat, els gossos han d'anar lligats.

En conseqüència, amb la incorporació de les ZUC, actualment els gossos tenen un total de **226 espais amigables** on poden anar deslligats: 69 AG de fins a 400 m²; 49 AEG, la meitat de les quals amb més de 700 m², i 108 ZUC que seran espais no segregats on els gossos podran anar sense lligar, sempre que es compleixin les condicions establertes per la seva estada a la via i els espais públics, concretament, que obeeixi les ordres verbals de la persona conductora, que estigui sota el seu camp visual i que no se'l consideri potencialment perillós (art. 24.2.b de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals).

La ubicació d'aquestes àrees està disponible mitjançant el web municipal sobre benestar animal.

És necessari indicar que, al mateix parc de Sant Martí, i també molt a prop, hi ha diverses zones per a gossos deslligats.

Mapa d'àrees i espais per a gossos deslligats

2. Actuacions de la Guàrdia Urbana (GUB)

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/benestaranimal/ca/espais-gossos-deslligats-en-franges-horaries>

De conformitat amb l'article 3.2 de l'OPTVA, el promotor de la queixa està legitimat per denunciar qualsevol incompliment de la normativa pel que fa a la tinença de gossos, i així ho va fer en diverses ocasions. De fet aquest ciutadà ha estat el promotor de diverses queixes amb el mateix objecte, amb diferents dates, que ja va estudiar aquesta Sindicatura.

[...] Tothom té el deure de complir les normes contingudes en aquesta ordenança i de denunciar els incompliments que presenciï o dels quals tingui coneixement cert. L'Ajuntament ha d'atendre les reclamacions, les denúncies o els suggeriments de les persones i exercir les accions que en cada cas escaiguin. [...]

L'informe de l'Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior exposa les actuacions fetes amb relació a la prohibició de portar els gossos deslligats:

- **El parc de Sant Martí és un espai de vigilància prioritària**, i s'hi fan actuacions conjuntes amb patrulla uniformada i visible al parc, amb el grup d'espais públics, i també amb el cos de Mossos d'Esquadra. Està inclòs en el patrullatge diari de les patrulles del Sector Policial Operatiu (SPO), i és el lloc de vigilància prioritària quan s'activen les campanyes centralitzades de control de gossos.
- Es va programar un seguiment específic per controlar els usos d'aquest parc, a 22 punts de vigilància, 6 dels quals s'han fet durant el torn de nit i 16 al torn de tarda.
- L'equip de vigilància d'espais públics ha dut a terme el treball següent. Aquesta vigilància continua oberta.

Anys	Vigilàncies	Identificacions	Actes drogues/armes	Denúncies civisme	Investigats/detinguts
2022	28	47	14	6	
2023	52	64	20	7	2
2024	53	52	6	7	
TOTAL	133	163	40	20	2

Font: Graella de seguiment VEP d'espais prioritàris.

- A més es porten a terme contactes periòdics del referent de barri amb les principals entitats del parc.
- S'ha demanat la intervenció d'agents cívics, la qual estava pendent de resposta en el moment d'emissió de l'informe.
- Dins el Pla Endreça, s'ha dut a terme una campanya informativa per sensibilitzar les persones propietàries o tenidores dels gossos que cal complir la normativa vigent en cada cas, respectant els diversos règims d'estada segons el tipus d'espai.

- Està prevista una campanya de control de gossos, i aquest parc serà un dels punts d'actuació.
- Quant a denúncies imposades per la GUB, van ser 4 el 2022, 20 el 2023, i 18 el 2024 (fins a l'octubre inclòs).

Finalment informen que des de la unitat territorial de la GUB estan molt pendents de fer complir la normativa relacionada amb gossos i les molèsties que puguin ocasionar. Per aquest motiu, l'estratègia és continuar treballant i analitzar dades, les afectacions i les possibles resolucions en aquest punt de la ciutat.

3. Conclusions

Aquesta Sindicatura rep periòdicament queixes similars a la present, i com ha passat en aquest cas, després d'analitzar les intervencions fetes, conclou que no s'observen indicis d'actuacions municipals irregulars per part de l'Administració —en aquest cas la GUB— que conculquin els drets de les persones. Així mateix, tampoc no es constata una manca de diligència per atendre les reclamacions presentades.

Actualment, a la ciutat hi ha censats més de 180.000 gossos. La gran presència de gossos, alguns de deslligats, és un problema que es pateix als parcs i els espais verds de la ciutat des de fa anys, que sovint posa en risc la integritat física de les persones, tant per l'obertura de clots com pels excrements o jocs descontrolats, com perquè provoquen un greu perjudici a la vegetació en general.

En l'àmbit de les seves competències, l'Ajuntament té el deure de protegir els animals d'acord amb l'art. 45.2 de la Constitució espanyola, sens perjudici també de vetllar per la seguretat de les persones i dels seus béns.

Per tant, la solució al problema dels gossos deslligats en espais on haurien d'anar lligats és **disposar de zones habilitades** a aquest efecte que permetin l'esbarjo i la socialització dels gossos. De fet, recentment hi ha hagut una ampliació d'aquests espais per fer més difusió de l'oferta disponible.

També cal fer una reflexió apel·lant al **principi de corresponsabilitat de la ciutadania, perquè és essencial per evitar comportaments incívics i fomentar el respecte per la ciutat.**

La ciutat és un espai gran, divers i molt densament poblat on conflueixen multiplicitat d'activitats, amb diversitat de maneres de ser i de fer i amb molts interessos, particulars i col·lectius, que sovint entren en contradicció o conflicte.

Aquesta intensitat d'interaccions, propostes, iniciatives i maneres de viure fa que la ciutat sigui, per naturalesa, un espai de riquesa, però facilita, alhora, l'aparició d'alguns problemes de convivència.

Per aconseguir-ho, les campanyes impulsades per l'Ajuntament, com les que s'han esmentat sobre tinença responsable de gossos, aborden una problemàtica que afecta la convivència, i per això posen l'accent en la importància d'adquirir hàbits i costums a favor de la convivència.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **les actuacions de l'Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior i de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins han estat adequades** i no s'observen indicis d'una actuació municipal irregular.

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a la Unitat Territorial de la GUB de Sant Martí** que continuï controlant els usos indeguts i els comportaments incívics quant a la tinença de gossos al parc de Sant Martí i que, quan escaigui, incoï els expedients sancionadors corresponents.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.